

Стална делегација Парламентарне скупштине
БиХ у Парламентарној скупштини Организације
за европску безбједност и сарадњу

Stalna delegacija Parlamentarne skupštine
BiH u Parlamentarnoj skupštini Organizacije
za evropsku sigurnost i saradnju /
Stalno izaslanstvo Parlamentarne skupštine
BiH u Parlamentarnoj skupštini Organizacije
za evropsku sigurnost i suradnju

PARLIAMENTARY ASSEMBLY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
Delegation to the Parliamentary Assembly of the Organization for Security and Co-operation in Europe

Број/Број:01,02,03,03/11-05-1-95/12
Сарајево/Sarajevo, 17. 05. 2012.

ИЗВЈЕШТАЈ
СА ГОДИШЊЕ ЕКОНОМСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ПАРЛАМЕНТАРНЕ
СКУПШТИНЕ ОЕБС-а
" ПОДСТИЦАЊЕ ЕКОНОМСКЕ САРАДЊЕ И СТАБИЛНОСТИ У РЕГИОНУ
ОЕБС-а"

Батуми 12 – 14. мај 2012.

На позив Парламента Грузије, Економска конференција Парламентарне скупштине ОЕБС-а одржана је у Батумију (Грузија), од 12. до 14. маја 2012. године.

Више од 200 учесника из 34 земље чланице ОЕБС-а учествовало је на конференцији која је била усмјерена на подстицање економске сарадње, одрживог развоја и стабилности у региону ОЕБС-а.

Дискусије које су се могле чути односиле су се на добро управљање, енергетску безбједност и ефикасност, стварање транспарентног инвестиционог амбијента, рјешавање безбједносних изазова кроз економску политику, унапређење транспорта и развоја туризма, и раст малих и средњих предузећа.

У свом уводном обраћању предсједник ПСОЕБС-а Петрос Ефимиу (Грчка) позвао је на реализовање новог "Маршаловог плана" који је, према његовом мишљењу, неопходан за раст, опоравак и социјалну кохезију у Европи.

"Рестрикције се не могу наставити у недоглед", рекао је г. Ефимиу. "Вријеме је да ми као парламентарци вратимо себи праву улогу, а то је неопходан парламентарни надзор и развој дебате о смањењу потрошње, која не само да се односи на буџетске испаде у прошлости већ ограничава и наше инвестиције у будућности."

Предсједник Грузије Михаил Сакашвили и предсједник грузијског парламента Давид Бакрадзе обратили су се учесницима Конференције истичући трансформације њихове земље у посљедњих осам година – посебно у искорјењивању корупције.

Говорећи о томе нагласили су да највећи проблем није био искорјењивање корупције, већ промјена менталитета државних службеника које је било неопходно научити да не понижавају сународнике већ да служе свом народу.

Сакашвили је рекао да је Батуми симбол промјене за Грузију.

Горан Свилановић, координатор ОЕБС-а за економске и еколошке активности, истакао је да је ирско предједавање ОЕБС-ом фокусирано на добро управљање као основу за текуће напоре региона за остваривање транспарентне и кооперативане пословне праксе.

Председавајући ОЕБС-ове економске и еколошке комисије Еустахиос Лозос обратио се на конференцији 12. маја, указујући на потребу за већом политичком вољом за борбу против корупције, организованог криминала и илегалних миграција.

У оквиру сесије „Изградња мира и повјерења путем сарадње у економском и еколошком сектору“, учесницима Економске конференције Парламентарне скупштине ОЕБС-а обратио се и члан Делегације Парламентарне скупштине БиХ у Парламентарној скупштини ОЕБС-а Мирза Кушљугић.

Говорећи о изазовима и могућностима за економски опоравак земаља региона западног Балкана, након недавне кризе, истакао је да се значајан негативни утицај финансијске и економске кризе у 2008/2009 на економију БиХ манифестује, између осталог, у: смањењу БНП и кредитног рејтинга, те повећању незапослености и буџетских дефицита.

Утицај кризе на политички развој утицао је и на одгађање спровођења структурних реформи, успоравање интегративних процеса са ЕУ и повећање политичке нестабилности.

Он је рекао да је БиХ усљед структурних економских проблема имала потешкоће са реакцијом на кризу, што ће вјероватно резултирати продуженим опоравком.

Слични проблеми структурно слабих економија присутни су и у сусједним земљама западног Балкана, нпр. у Србији и Хрватској.

У прогнози Бечког института за међународне економске студије из марта 2012, за период 2012-2014, предвиђено је да ће "земље западног Балкана, као и земље јужног дијела ЕУ, наставити да заостају у економском опоравку у зачараном кругу малог раста, високих каматних стопа и неодрживог задужења", што ће резултирати "повећањем подјела између различитих европских региона".

Говорећи о препорукама међународних финансијских институција и ЕУ за економски опоравак Југоисточне Европе и Западног Балкана, навео је:

- Базирање економског опоравка на новом моделу раста заснованог на понуди.
- Основне карактеристике овог модела су ослањање на ендogene факторе раста ради повећања конкурентности и капацитета продуктивности.
- Подржавање прилива капитала ради јачања ових капацитета, посебно у изабраним приоритетним секторима: енергетици, екологији, инфраструктури и социоекономском развоју.

- Даљу економску и финансијску интеграцију у ЕУ.

- Прихватање правне тековине ЕУ, посебно у приоритетним областима.

Предложено је и да се елементи из „Европа 2020 – Стратегија за паметан, одржив и инклузиван раст“ инкорпорирају у програме економског опоравка.

Незадовољавајућа инфраструктура идентификована је као значајно ограничење за раст у земљама западног Балкана. Њено унапређење је издвојено као критичан фактор раста и предложене су сљедеће препоруке:

- Смисао инвестирања у енергетски сектор мора бити достизање ЕУ 20+20+20 циљева,
- Инвестиције у заштиту животне средине треба да буду приоритет,
- Телекомуникације и информационе технологије треба да буду унапријеђене ради боље повезаности,
- Регионалну сарадњу и интеграцију тржишта треба унаприједити.

Господин Кушљугић је истакао да за сада Босна и Херцеговина успијева за смањи трошкове јавног сектора, премда не на одрживи ниво. Трансформација модела раста показала се као препорука која се не може лако реализовати. Изнио је мишљење да је један од кључних разлога за то мала величина и снага економије БиХ уз препоруку да

превазилажење проблема малих економија треба да се заснива на регионалној сарадњи и регионалним интеграцијама.

Рекао је да је историја иницијатива регионалне сарадње на Западном Балкану богата, наводећи Пакт стабилности, Савјет за регионалну сарадњу, ЦЕФТА-у и Енергетску заједницу. Међутим, свим наведеним иницијативама недостаје „власништво“ свих регионалних актера: парламената, влада, економских актера и представника цивилног друштва. Да би били ефикасни, процесе регионалне сарадње и интеграција морају иницирати и развијати регионални актери. Структура слична моделу сарадње нордијских земаља путем Нордијског савјета може бити добар примјер за земље западног Балкана.

Говорећи о регионалној сарадњи, г. Кушљугић је нагласио да је она неопходна у секторима енергетике и заштите животне средине. Још једном је нагласио значај регионалне сарадње на Западном Балкану у сектору производње електричне енергије из хидропотенцијала преко интегралног управљања међународним ријечним базенима. Само путем координираног планирања развоја овог ресурса земље западног Балкана могу да искористе преостали потенцијал „зелене хидроенергије“, посебно на међународним ријекама. Своје излагање г. Кушљугић је закључио надом да ће овакав приступ значајно допринијети и даљој изградњи међусобног повјерења, а да ОЕБС одреди какву ће улогу имати у том процесу.

У другом дијелу конференције учесницима су се обратили премијер Грузије Ника Гилаури, замјеник премијера Грузије, Георгиј Барамидзе, министар економије и одрживог развоја Вера Кобалиа, Кетлин Фериер, специјални представник за миграције ПС ОЕБС-а, и Џорџ Церетели, заменик предсједника грузијског парламента, као и други говорници из парламената, влада, приватног сектора, међународних и невладиних организација

Г. Кушљугић се такође обратио учесницима и у оквиру сесије „Енергетска безбједност и ефикасност: регионални изазови и перспективе“.

У свом говору истакао је да се често говори о међузависности економског развоја и добре управе, безбједности и безбједности снабдијевања енергијом, али ријетко о мање проучаваној међузависности између „зелене трансформације“ енергетског сектора и прилике за посткризни економски опоравак земаља у развоју. Господин Кушљугић је истакао прилике за структурну економску трансформацију коју омогућава транзиција према нискокарбонском (енг. *low carbon*) енергетском сектору, реализована политикама енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије.

Он је изразио мишљење да за земље у развоју „зелена транзиција“ према *low carbon* енергетском сектору и *low carbon* економији, уколико се спроведе исправно, представља нову развојну прилику за превазилажење тренутне економске кризе. Ову радикалну трансформацију од традиционалног према *low carbon* енергетском сектору, названу „нови зелени уговор“ (енг. *Green New Deal – GND*), требало би планирати с циљем реализације вишеструких циљева који се односе на заштиту животне средине, безбједност снабдијевање енергијом, економски развој и отварање нових радних мјеста.

Он је као изазов истакао дефинисање ГНД политике не само са задатком да се реализију еколошки (нпр. ЕУ 20+20+20) и безбједносни (нпр. на основу Енергетске повеље) циљеви него и да се подстакне економски развој и посебно отварање нових

радних мјеста (нпр. засновано на Стратегији ЕУ за одрживи, паметни и инклузивни раст).

ГНД стратегије за земље у развоју разликују се од сличних стратегија развијених земаља. Основна разлика заснована је на посједовању технолошких знања, а тиме и на развоју повезаних индустрија.

Процес „озелењавања“ енергетског сектора БиХ повезан је са сличним процесима у сусједним земљама (Хрватској, Србији и Црној Гори) као и са земљама западног Балкана и југоисточне Европе.

Гоподин Кушљугић је нагласио да за мале економије ГНД у суштини може бити регионални процес економског опоравка. Међузависност енергетских сектора земаља западног Балкана је много значајнија у оквиру парадигме обновљиве енергије него у оквиру конвенционалне енергетске парадигме засноване на коришћењу угљених хидрата: нафте, природног гаса и угља.

Говорећи о енергетским коридорима, посебно о будућим правцима снабдијевања гасом у региону, појаснио је да се спровођење реформи у енергетском сектору у ЈИЕ координира на основу Споразума о Енергетској заједници (СЕЗ). Основни циљ СЕЗ је подршка трансформацији националних енергетских сектора креирањем јединственог регионалног тржишта за мрежне енергенте.

У складу с тим, он је изнио могуће елементе примјене ГНД-а у БиХ:

- Да би ГНД допринио економском опоравку, он мора реализовати циљеве економског развоја и успостављања радних мјеста.

- Циљеви економског опоравка за БиХ могу бити: 1. коришћење постојећих и будућих хидроенергетских потенцијала за балансирање регионалног електроенергетског система или 2. значајно коришћење биомасе за производњу електричне енергије.

Реализација ових циљева захтијеваће трансфер знања из развијених земаља.

- Циљ успостављања радних мјеста може се реализовати: отварањем радних мјеста за нижеквалификоване раднике (нпр. у логистици биомасе или у грађевинским радовима примјене мјера енергетске ефикасности) као и отварањем радних мјеста за висококвалификоване раднике (нпр. у производњи и одржавању технологија ОИЕ).

Достизање овог циља захтијеваће трансфер технологија из развијених земаља.

- ГНД ће бити одржив уколико ће за његову реализацију јавном и приватном сектору бити доступна повољна финансијска средства. Пошто су капацитети буџета земаља у развоју ограничени, финансијску подршку треба обезбиједити коришћењем међународног механизма сличног ЦДМ-у, од међународних финансијских институција и путем билатералних програма са развијеним земљама.

- Учешће истраживачко-развојних институција из земаља у развоју у мултилатералним програмима ЕУ, као што су ФП7 и Хоризонт 2020, од суштинске је важности. У том смислу било би пожељно успостављање одговарајућег посебног програма.

- Пошто ГНД захтијева учешће шире популације, активна улога парламената је кључна, нарочито у регионалној сарадњи.

Говорећи о могућој улози ОЕБС-а, навео је:

- Иницирање процеса сарадње с циљем да будући коридори природног гаса кроз регион не резултирају злоупотребом тржишне снаге снабдјевача или монопола транзитних земаља.

- Развој оквира сарадње између развијених и земаља у развоју за планирање и спровођење ГНД-а у земљама у развоју.

- Покретање кампање лобирања с циљем дефинисања модела финансирања ГНД-а у земљама у развоју.

Свије излагање господин Кушљугић је завшио предлогом за формирање ад хок радне групе са задатком да развије предлоге модалитета евентуалног ангажмана ОЕБС-а

СЕКРЕТАР
ДЕЛЕГАЦИЈЕ
ПСБиХ У ПСОЕБС-у

Јелена Рајаковић

Доставити:

- Колегијуму Представничког дома
- Колегијуму Дома народа
- Комисији за спољне послове Представничког дома
- Комисији за спољну и трговинску политику, царине, саобраћај и комуникације Дома народа
- Члановима Делегације ПСБиХ у ПСОЕБС-у
- Сектору за међународне односе и протокол

Копија: Министарство иностраних послова БиХ